EUSKAL-OŔIA

Euskaltzale gazteak

"Euskaltzaleak" etengabeko lanari ekiteko jaioak dituzute. Etengabeko lanak, gaztearoa eskatzen duala esango genuke. Ta ona, askoren ustean "Euskaltzaleak" urte oetan iritxitako gurenda guzien iturria; ¡bazkun gazten baita!

Ez guaz gu ori ukatzera ¿zer dala ta ukatu?

Gaztea da bai gure elkartea, gaztea da: ta gaztearen kemen-bizitasunak irauten dioten bitartean beti aurrera joko duala dakigulako. "Euskaltzaleak" beti gazte euki naiean leia bizian arkituko gaituzute beti.

Atozte datorren igandean Eusko Ikaskuntza'n izango degun batzarrera, atozte, ta an ikusiko dezute elkarte bateri gaztetasun iraunkorra itsasteko bide berezi bakarra.

Gure gazteak, euskaltzale gazteak, oraindik ere geron buruak "gazte" iritzian generabizkianok zar egiten gaituzten mutillak bilduko dira an. ¿Zenbat? Ez dakigu. 30, 40, 50, 80, agian 100. Oiek atzetik bultzaka, beren bidean aurrera datozkigu, eta laster beteko dituzte gure tokiak. Eta "Euskaltzaleak" gazte jarraituko du.

Agur, gazte jatorrak, ez gaituzute zuen bidean eragozpen bezela beñere arkituko. Zuen garaia da orain... Jaungoikoak nai beza gaur gure deiak nork entzuna arkitu duan eran, amar urte barru zuenak olarizun indartsuagoa arkitzea.

Igande arte, ba, ta bildu, bildu, gazteak, euskera bidez Euskalerria goratzeko gogoz arki dezazkizuteken mutil gazte guziak. Guziak bear zaituztegu, ta, arren, etorri guziak.

EUSKALDUN

COLOMBIA'TIK

Euskaldun baten Meza berria

Dagonillaren 3'an abestu zuen bere lenbiziko meza edo jaupa Goyoaga'tar Remijio Aba Karmeldar euskaldun gazteak. "Leiva" deritzayon urixka politean bildu giñan deituak geundenok. Bost urte inguru daramazki uri ontan Remijio Aba euskaldunak eta txit ezaguna da emengo biztanleen artean: orregatik autatu zuen uritxo au bere lenbiziko jaupa abestutzeko.

Karmeldar lekaimeen elizatxoa oso beterik arkitzen zalarik "Veni Creator" ereserki ederra abesten sartu ziran karmeldar lekaideak (bat ez beste guziak euskaldunak). Ereserki au bukatzean Gure Jauna agirian jarri zuten, abeslari trebeak "O Salutaris" ereskitsu bat lau abotsetara bikainki abesten zuten artean. Eta berealaxe asi zan Jaupa berria.

"Gregoriano" deritzayon eresia ederki abesten dute "Leiva"ko lekaiöe euskaldunak, baño "Figurado" edo dalako ori ere gizonki abesten dute. Argi erakutsi ziguten guzi ori egun oroigarri artan. Perosi ereslari yayoaren Meza abestu zuten iru abots berdiñetara, ta bikainki abestu ere. ¿Abeslari guziak euskaldunak zirala esatea naikua ez ote-da? Aldarean Meza laguntzen ari-ziranak ere euskalerritarrak ziran bat ez beste guziak. Aita bitxi eleiztarra Larrakoetxea'tar Maurizio Aba Zeanuri'ko (Bizkaya) semea ta orko bi euskelidazle gartsuen anaya. Jaupaitsein (diakono) uri ontako Parroko Jauna (domekarra) ta Jaupaitseiñorde (subdiakono) Ayestaran'dar Santos, Donostia'ko seme gaztea.

Itzaldia Urroz'tar Konstantino Aba, Iruña'ko semeak egin zuen, eta jauparitza zer dan eta mixiolari dijoazten apaiz gartsuak zer, nolako sari ederrak irabazi oi-dituzten argiro esan zigun. Aita-ama bitxi erritarrak Peña Olaya'tar Alberto Jauna (Colombia'ko Lendakari jaunaren lengusua da au) ta bere emazte Linarez'tar Miren Elene anderea. Colombiatarrak biak.

Meza bukatzean Gure Jauna berriz otoeundagiratu zuten. Artean abeslariak "Tantum ergo" eder bat iru abotsetara aitu-azi ziguten.

"Te Deum" asi zuen Meza berriemaileak azkenez eta au abesten zan bitartean esku-muña izan zan; erri guzia eldu zan esku onetsi ayeri muñ-egitera. Onelako jayari dagozkion otoi ederrakin bukaera eman zitzayon iñoiz aztuko etzaigun Meza berriari.

Amabitan bazkari gozo ta bakana "Leiva"ko lekaimeen ardurapean gertua.

Arratsaldean beste elizkizun polit bat Gure Jauna agirian zala, egin zan ta Baldes Golkoetxea eres lari euskaldunaren "Inviolata" iru abotsetara abestuaz bukatu zan egun alai ta oroigarri ura.

Goyoaga ta Goyoaga'tar Jesus(Aurtxoa'ren Remijio Aba euskaldun zintzo eta euskaltzale egiyazko bat da. Sortzez Zeanuri-Bizkaya'ko semea da. Oraindik txit gaztea zalarik Karmeldar-jantzia eskatu zuen Larrea-Bizkaya'ko Lekaiketxean (Nobiziaduan) eta bertan eskeintzak egin ondoren Markiña'ra bialdu zuten Nagusiak; gero Gasteiz'en eta Altzo'n (Gipuzkoa) beste iru urte egin zituen. Azkenez, orain bost urte dirala Colombia'ra bialdu zuten bere Nagusiak, eta emen egon da apaiz-mallara igo artean.

Esan dedan bezela euskaldun eta euskeltzale sutsua da Apaiz berri au; gure euskera goxo-goxoa biotz-biotzean omen dauka oraindik eta bertan biziko dala dio berak asnaspitin bat artzeko adorerik duen artean. Berakin bizi diran euskaldunekin maiz jardun oi-da euskeraz mintzatzen, eta bere gurasoentzat egin oi ditun eskutitz edo kartak euskeraz idazten omen ditu, geyenak beintzat.

Artu beza Goyoaga Aba gazteak nere zorion-agurrik beroena ta izan bedi Apaiz eta mixiolari txit deun bat, baño euskera xamurra ta Euskal-erria izan bitez beti bere biotz eta gogoan. Jaunak emango al dio bizitz txit luze bat Eleizaren ta Euskal-erriaren onerako.

IGOTZ.

Azpeiti

Udala. — Gure eskabide txiroa (pobrea) ta erri guziak nabaitzen (sentitzen) zuan naia baterik, larunbatean zortzi azaldu zan erriko leyoan bere ikurriña edo bandera beltzez estalita adieraziaz gure lege zarrak lapurtu zizkiguteia 91 urte bete ziran egunean, oraindik gogoan dauzkagula.

Egipen orregatik urrutizkiñ edo telefonema asko iritxi dira gure Udal-etxera zorionak emanaz berari artu zuan asmo txalogarri, ta Gipuzkoa guziko Udal-etxeai eman zien ikasbide edo ejenplo jarraigarriagatik.

Baita ere ziñegotzi edo konzejal kementsu oyek izan zuten ausardi edo baloria Gobernuari urrutidazki edo telegrama bat zuzentzeko, gure lege zarrak Euskal-erri maitagarriari ostera biurtzeko eskatuaz, berak egipide txar bategaz lapurtu zizkigulako.

Gora ba gure Udala ta lenbailen bere naiak iritxi ditzala. ¿Ez al dezute ala opa Euskal-erri guziko biztanleak? Lerrokada auek idazten dituanak orrela oldoztu edo pentzatzen du beintzat. Ez dedilla beste aldera izan. Orrelakoak ere askotan arkitu izan arren.

ITURRI-TXIKI

Mutriku

Luzear'eri. — Ez dakit nik zer gertatzen dan Euskal-orri onetan: nere idatzi moldakaitz onek igandean bota ta beste igandean azaldu. Uste det ori gelegi dala. Artzen det izparringia irakurle, ta an ekarriko du "Sello Yer". Ori nunbait Euskal-orri'kua izango da ¿e? (1)

Agur. — Bukatu zaizkigu Urriko errosario santuak. Notintza ugari ikusten genduan. Ia ba, mutillak, orain aurrera jarraitu bear degu lenago bezela. ¡Baño orain San Jose'ren "orazio"rik ez dago! ¿A... ta zuk nai dezuna ori da orduan?

Itxas berriak. — Lurrunontziak ega luzeak ekartzen dituzte. Lenagoko egun batian, Elenita bigarrenak 22 kitxal. Goizeko-Izarrak 21. Ta bestiak ere tankera ontan.

Au idazten dedan une edo "momentu" ontan Goizeko-Izarra etorri da 20 kitxalekin. Asko postutzen naiz.

NOIZ-BAIT

Eibar

Urbeairren gomutagarria.—¡Orain dik atzo zalakuan! Aiñ eztitzu igarotzen jakuz egunak Ama baten izpi bero, maitakorren laguntzakaz.

Eibar'ko erriak bere Zaindari Arrate'ko Ama zoriontzuaren burestuntza garaian lortu eban bere katolikotasun eta bere izen onan aldez gurenda gomutagarria. Egiz esan dezakegu ordu ezkero (askok esan digun bezela): oraindik gure asaba gurgarrien katoliko eta gizatasun bulartsuen umiak gera, Jaunari eskerrak.

Igazko jai ta egintza aztugaitzak gure oroimena alaitasunez beteten dabe gonutaldi bakoitzean. Jetxiera ura, erri maitasun agerkera ederragaz; gaztedijan irurren bikainbikaña; ¿eta zer esan bederatziurren aretzaz? ¡Ura zan Eibar zintzo guztiaren otoitz egite bero eta maitakorra! Berau izan zan Andra Maria'ren esker ageri bat.

Bederatziurren ontan egin euskuezan itz-aldijak Txopitea eta Pildain ospetsuak atsegin izan jakuzan. Txopitea jaunaren itzaldiak ez dira errez aztuko eibartarren gogotik. ¡Ura argitasuna eta ura euskera!

Baña inguru guztiak ikaratu eta katolikoen arerioak zurbildu zituan eguna Azaroan 4'gna. izan zan. Egun sentitik ertxadona gonburuz; Jaunartze etenbakoa Eta Doipuru ordezkoan arrera eta Pontifikal aundi zoragarri ura. Tamala artzaldean euriak burestuntzaren ikuskarritasuna moztu ebala, baña une artan ikusi zan Arrate'ko Ama'ganako gure maitasunan indarra. Notintza ikaragarri ura (amar millatik bera ez giñan) Untzaga'ko enparantzan zutik eta beren biotz eta indar guztiekin abestu eta egundoko gora eta txalo sutsuak bere Zaindarijari zuzendubaz, buztijari jaramonik egin bage.

Oso ederto deritxogu aurten gure txaunburu langille Urroz Eujenio jaunak eratu dabena: urtero Deunoro egunian egintza eder uran gomutaz jai bat ospatzia eta burestuntza uran gomutaz errian laguntzagaz "bidriera" bi egin burestuntza umeko irudiekaz.

Bertan agiri dala burestuna ezartzen Doipurua ordezkari eta gure Gotzai maite Muxika'tar Mateo, Eibar'ko erriari ainbeste maitasun erakutzi deutzan Gotzai maitea, ba burestuntza lortzeko Batikano'ko eleiz-batzagandik ipiñi eban gogo bizijena. ¡A zer pozik entzun gendun Pontifikal artan irakurri zuan Merry del Val, kardenalan idazkija, ezarrijaz gure Arrate'ko Ama'ren irudi antziña-antziñako gurtuari, Eleiz Amak irudi doneari ezartzen dautzan goralben eta aintzarik andiena.

Uste dot eibartar danok emongo dogula gure apurtxoa gogo pizkorrakaz, eta datorren urteko jairako egingo doguzala "bidriera" oiek.

ARRATE'KO ABESLARIJA

Por los frontones

FRONTON MODERNO

Los partidos del domingo

La jornada pelotística de anteayer domingo, verificada en el frontón Moderno, puede calificarse así: mitad y mitad, o sea, uno de cal y otro de arena.

Antes de reseñar estos encuentros diremos que el público numeroso a poco llena el frontón: gran animación.

Comienza el cartel jugándose a remonte entre Echániz A. y Altuna, rojos, contra Ochotorena y Echániz J., azules, sacando del cuadro once.

(Hemos dicho que comenzó con esta combinación el cartel, siendo así, que este fué el segundo partido, pero lo reseñamos en primera posición en gracia a su interés.

A los "inteligentes" les agradaba el equipo rojo, tanto, que de principio dábase "momio" de 40 a 28. Pero comenzó el partido y los azules fueron por delante con diez tantos de ventaja y se tiró el dinero por éstos. Luego vino el resurgir de la bravura de Echániz A., que en arraque espectacular consigue igualar en el tanto 24, primera igualada de las muchas que se sucedieron hasta la fatídica a ¡49!

Y para que el golpetazo de la "cátedra" fuera grande, Ochotorena y Echániz J., hicieron el tanto final y ganaron el encuentro.

Este fué el encuentro de la tarde, por juego, por interés y por su potencia. Precioso partido y emocionante.

En cambio el que se jugó en primer lugar y por los "ases" fué soso, exento de interés y de lucha.

Arce e Iturain, rojos contra Jurico y Zabaleta, azules, sacando indistintamente los rojos del cuadro once, y Jurico del once y medio.

Arce, el notable remontista de Pamplona, estuvo durante todo el partido imposibilitado de poder desarrollar su potente juego, e Iturain estuvo apagado.

Todo esto por el brillante juego desarrollado por Jurico y coadyuvado admirablemente por, Zabaleta.

De la igualada a dos fueron Jurico y Zabaleta, muy seguiditos a los 50 tantos, coronándolos cuando Arce e Iturain estaba en el 38.

Espléndidos de juego los vencedores y muy aplaudidos.

Este resultado tuvo el final pelotístico que presenciamos el domingo en el frontón Moderno.

Ayer lunes

Dos bonitos programas preparados que llevaron a bastante públijo al frontón Moderño.

Jugaron primero Erviti y Zumeta, rojos, contra Múgica y Aramburu, azules, sacando los delanteros de los diez y medio y once y medio.

Se desarrolló este encuentro rápidamente, por que de un bando solo un jugador se las mantuvo tiesas contra la pareja contraria.

Igualados en el tanto dos, salieron fácilmente Erviti y Zumeta, para sin permitir otras igualadas, terminar los 50 tantos, por 37 Múgica y Aramburu.

Múgica estuvo muy desgraciado.

En cambio tuvimos un segundo encuentro superior ya que el interés nos lo proporcionó en la decena de los sustos y de la emoción.

Jugaron Mugueta y Orio, rojos, contra Ameztoy y Abarisqueta, azules.

Los azules, avanzaron en el tablero y el partido iba deslizándose fácil y monótono, para Ameztoy y Abarisqueta, que llegaron a tomar hasta trece tantos de ventaja sobre Mugueta y Orio.

En la decena final, un poco que decayó Ameztoy, fué suficiente para que entraran en juego los rojos y no solamente igualaron en el tanto 47, sino que siguieron al 50, quedando Ameztoy y Abarisqueta en el 47 de la igualada.

Algo sorprendente que costó sumas cuantiosas a la "cátedra".

Para esta tarde —martes de moda— tenemos a remonte: Salsamendi e Iturain, contra Izaguirre y Zabaleta; y después Erviti y Markina, contra Múgica y Altuna.

Pasai Donibane

Eusko idazleak ez gatutu, ezpa naiz berriz ere zuen eupadak entzun ta. .

¿Orrenbeste oroitzen ote zerate nitzaz?

Egia da, lau lerro idatzi eta izparringira bialtzea ez da lan zaila, ordu erdi batean exerita egiten dana, baña asko askotan ordu erdi ori ere eginkizun bear bearrekotan igaro bear.

¿Zer eginkizun ain bearrekoak izan leizke ba?

Euskaldun guziak ordu auetan burutik kendu gabe eduki bear genituzken eginkizunak.

Baña alaz guztiz ere pozkidatzen naiz Euzko idazle bat edo besteren deia entzunaz; badirudi zuxperadia degula, zerbaiten bearra badago.

Udaberrian ere sagar zuaitzak lore zuri gorriz estaliak ikusten diradenean, poztutzen da nekazaria, eta itxaropenaz beterik dago bere sasoian lore ori sagar eta sagarra urrez biurturik ikusteko asmoarekin.

Eta ¿ekaitz gogor batek jotzen badu?

Lore makala an dijoa igesi beldurrez bezela, berari begira zeuden guziak txorotzat arturik bezelaxe.

Euzko idazle eta beste Euskaldunok ¿ekaitza ez ote da asi aldentzen? Sagar lorea makal xamarra iruditzen zait, osiña izangoda onena.

Besteak egingo dutenen zalantzan ez gaitezen egon, baizik bakoitzak bere gaian lagundu zagun; danok berdiñak ez izan arren bakoitzak berea egiñ ezkero asko genezake.

Itxasoko ura ere tantoka banatu ezkero ez luke batere indarrik izango, baño tanto oiek guziak batuta orra zer ur aundi eta kementsua dan.

Gañera orrenbeste denboran kaiolan beren buruz abestiak ikasten egondako txoriak, orain kaioletik aterata ¿ez al dira mendian goruntz basoko zuaitz tontorrera igota aspaldian biotzetan gordeta zeuzkaten abestiak zabaltzen asiko?

Kabi egiñak ere eskeintzen dizkigute. ¿Eskubian? ¿Ezkerrian? Besteren kabiak alde batera utzi eta norberak egitea izango da onena, besterenak baliteke uste gabean ipiñitako arantzen bat edukitzea ta.

Nere idazkian orra sagar lore, osiñ, ura, kaiola, txori eta kabiak eta guztiak gauza bat bakar bakarrik esate arren, Euzko idazleai batez ere.

Euzko idazkiak gogotzu irakurtzen dira, ez dago zer esanik, baña erriko izpar gora berakiñ batera biotzetan nabaitzen degun zer edo zer ere idazten asi bear genduke, sasola datorrenean urrea balioko du ta.

IKUR

COLOMBIA

Euskaldun baten meza berria

(Goyan) — Goyoaga Aba bere Aita-Ama bitxi erritarrakin

(Bean) — Goyoaga Abaren Meza berrian egon ziran batzuek. . . . . .